

ὑπερβαίνουσας· ἐν δὲ τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, ἐν ἣ κα-
τατάσσεται, τὴν θείαν πληροῦν λειτουργίαν, καὶ μηδὲν
παντελῶς τοῖς ἰδίῳ συγκληρικοῖς δίδοναι ὑπὲρ τῆς
ἰδίας ἐμφανείας, μηδὲ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τῶν ἰδίων
παρομυθίων ἀποστερεῖσθαι ἢ τῶν ἄλλων μερικῶν
αὐτόν.

λ'. Ἀλλὰ μηδὲ^{vv)} ξενοδοχόν ἢ πτωχοτρόφον ἢ νο-
σοκόμον ἢ ἄλλον οἰουδήποτε εὐαγούς οἴκου διοικητὴν
ἢ οἰουδήποτε ἐκκλησιαστικὸν φρόντισμα χειρίζοντα δι-
δόναι τι ἐκείνῳ, ὅφ' οὗ προβάλλεται, ἢ ἄλλῳ οἰουδή-
ποτε προσώπῳ ὑπὲρ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ διοική-
σεως. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα, ἄπερ διετυπώσαμεν, ἢ δι-
δοῦς ἢ λαμβάνων ἢ μεσότης γινόμενος τῆς ἱεροσύνης
ἢ τοῦ κλήρου ἢ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ οἰουδήποτε
διοικήσεως γυμνωθήσεται· τῶν δεδομένων ἐδικουμέ-
νων τῷ εὐαγῆ τόπῳ, οὕτως τὸ τοιοῦτον πρόσωπον
τὴν χειροτονίαν ἢ φροντισμα ἢ διοίκησιν ἔλαβεν. εἰ
δὲ κοσμικὸς εἴη ὁ λαμβάνων ἢ μεσότης γινόμενος, τὸ
δοθὲν διπλοῦν ἀπαιτηθήσεται καὶ τῷ εὐαγῆ τόπῳ, ἐν
ᾧ τὸ τοιοῦτον πρόσωπον τὴν διοίκησιν ἢ τὴν χειροτο-
νίαν ἢ τὴν φροντίδα ἔλαβε^{w)}, παρεχέσθω.

λα'. Εἰ δὲ ποτέ^{ww)} τις κληρικὸς οἰουδήποτε
βαθμοῦ ἢ διοικητῆς οἰουδήποτε εὐαγούς οἴκου, ἢ πρὸ
τῆς χειροτονίας ἢ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ οἰουδήποτε
διοικήσεως ἢ φροντίδος^{x)}, ἢ μετὰ ταῦτα βουλευθῆ ἢ τι
τῶν ἰδίων πραγμάτων προσαγαγεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ἣ
χειροτονεῖται, ἢ τῷ τόπῳ, οὕτως τὴν διοίκησιν ἢ τὴν
φροντίδα ἀναδέχεται, οὐ μόνον οὐ καλύομεν τοῦτο γί-
νεσθαι, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον προτρέπομεν αὐτούς, τὰ τοι-
αῦτα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἰδίας ψυχῆς ποιεῖν. ἡμεῖς
γὰρ ἐκεῖνα μόνον^{y)} δίδοσθαι καλύομεν, ἕνεκα ἰδιοῦς
προσώπων τοῖς παρέχεται^{z)}, οὐ μὴν τὰ ταῖς ἀγίαις ἐκ-
κλησιαίς καὶ τοῖς ἄλλοις εὐαγέσι οἴκοις προφερόμενα.

λβ'. Ἐάν^{zz)} δοῦλος εἰδότος καὶ οὐκ ἀντιλέγοντος
τοῦ δεσπότου ἐν κλήρῳ καταλεγῆ, ἔξ αὐτοῦ τοῦ κατα-
λεγῆναι ἐλεύθερος καὶ εὐγενὴς εἶται. εἰ γὰρ ἀγροῦντος
τοῦ δεσπότου ἢ χειροτονία γένηται, ἔξέστω τῷ δεσπότῃ,
εἴσω προθεσμίας ἐνιαυτοῦ καὶ μόνον τὴν τύχην ἀπο-
δεικνύει καὶ τὸν ἴδιον δοῦλον ἀναλαμβάνειν. εἰ δὲ
δοῦλος εἴτε εἰδότος εἴτε ἀγροῦντος τοῦ δεσπότου,
καθ' ἄπερ εἰρήκαμεν, ἐκ τοῦ καταλεγῆναι τῷ κλήρῳ ἐλεύ-
θερος γινόμενος τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν καταλί-
πει^{a)} καὶ εἰς τὸν κοσμικὸν μετέλθοι βίον, τῷ ἰδίῳ
δεσπότῃ εἰς δουλείαν παραδιδόσθω. τοὺς δὲ ἐναπο-
γράφοις ἐν αὐταῖς μόνιαις ταῖς κτήσεις, ἐν αἷς εἰσιν
ἐναπόγραφοι, κληρικοὺς καὶ παρὰ γνώμην τῶν δεσπο-
τῶν γίνεσθαι συγχωροῦμεν, ἐφ' ᾧ μέντοιγε^{b)}, ὥστε
κληρικοὺς αὐτοὺς γινόμενους τὴν ἐπιχειρήσασθαι
πληροῦν.

ἐάν δοῦλος] Εἰ δὲ μονάσει ὁ δοῦλος, ἐντός τριῶν
ἐτῶν ἔλκεται εἰς τὴν ἰδίαν τύχην, ὡς α'. τοῦ κωδ. tit. γ'. διατ.
λς'. καὶ λς'. bb)

λγ'. Εἰ τις εὐκτήριον οἶκον παρασκευάσει καὶ βου-
ληθῆ^{c)} ἐν αὐτῷ κληρικὸς προβάλλεσθαι^{d)}, ἢ αὐ-
τὸς ἢ οἱ τοῦτου κληρονόμοι, εἰ τὰς δαπάνιας αὐτοῖς τοῖς
κληρικοῖς χορηγήσει καὶ ἀξίους ὀνομάσσει^{e)}, τοὺς ὀνο-

In sanctissima vero Ecclesia, in qua constituitur, di-
vinum ministerium obeat, et nihil plane eis, qui cum
eo Clerici sunt, pro sua insinuatione det, neque ob
hanc causam emolumentis suis vel aliis portionibus
privetur.

XXX. Sed nec Xenodochus, aut Ptochotrophus, Nov. 123.
cap. 16.
aut Nosocomus, aut alterius cuiuscunque venerabilis
domus administrator, vel qualemcunque ecclesiasticam
curam gerens illi, a quo promovetur, vel alii cui-
cunque personae pro commissa sibi administratione quid
det. Qui vero contra haec, quae disposuimus, aliquid
dat vel accipit, vel proxeneta factus est, sacerdotio
sive Clero vel commissa sibi quacunque administra-
tione privabitur, et quae data sunt, venerabili domui
vindictentur, cuius creationem, vel curam, vel admini-
strationem talis persona suscepit. Si vero Laicus sit
ille, qui accipit vel proxeneta factus est, duplum eius
quod datum est, exigatur, et venerabili loco, in quo
talis persona administrationem vel curam accepit, prae-
beat.

XXXI. Si quis autem aliquando Clericus cuius-
cunque gradus aut cuiuscunque venerabilis domus ad-
ministratur, vel ante ordinationem vel commissam sibi
quacunque administrationem vel curam, vel postea
ex rebus suis Ecclesiae, in qua ordinatur, vel loco,
cuius administrationem vel curam suscipit, quid offerre
voluerit, non solum hoc fieri non prohibemus, sed et
potius invitamus eos, ut pro salute animae suae haec
faciant. Nos enim illa sola dari prohibemus, quae cer-
tis quibusdam personis praebentur, non vero quae san-
ctis Ecclesiis et aliis venerabilibus domibus offeruntur.

XXXVII. Si servus sciente et non contradicente Nov. 123.
cap. 17.
domino in Clerum allectus fuerit, ex ipsa electione liber
et ingenuus sit. Nam si ignorante domino ordina-
tio facta sit, liceat domino, intra unius anni spatium
solum conditionem probare et servum suum recipere.
Si vero servus, sive sciente, sive ignorante domino,
ut diximus, allectione in Clerum liber factus, ecclesiasti-
cum ministerium relinquat et ad laicam vitam trans-
eat, domino suo in servitute tradatur. Adscriptitios
autem in iis solum possessionibus, in quibus adscriptitii
sunt, Clericos etiam contra voluntatem dominorum
fieri permittimus: ita tamen, ut Clerici facti agricul-
turam ipsis impositam exercent.

si servus] Si vero servus monachus factus sit,
intra tres annos in suam conditionem retrahitur, ut
lib. I Cod. tit. 3. const. 36. et 37.

XXXIII. Si quis oratorium extruxerit in eoque Nov. 123.
cap. 18.
Clericos constituere velit, vel ipse vel heredes eius:
si ipsi Clericis impensas praebent et dignos nomi-
nent, nominati ordinentur. Si vero ab iis electos sacri

vv) Theod. habet brevem huius capituli epitomen; est apud eum cap. 35. et 36. hui. tit. Synopsis totum habet, hac ta-
men lectionis differentia. Basil. ὅφ' οὗ προβάλλεται. Syn. ὑπὲρ οὗ. Leuncl. ad marg. ὅφ' οὗ. Basil. bis μεσότης γινόμενος.
Syn. bis μεσ. γενόμενος. Basil. τὸ τοιοῦτον πρόσωπον. Syn. τοιοῦτο πρόσωπον, et postea τὸ τοιοῦτο. w) Fabr. ἢ ἐν ᾧ τὴν
χειροτονίαν ἔλαβε. Sic, uti textus, habet Cod. Coisl. ww) ποτέ Fabr. deest in Cod. Coisl. x) ἢ τῆς ἐμπιστευθείσης —
φροντίδος Cod. Coisl. Fabr. non habet. y) Fabr. μόνον. Cod. Coisl. μόνον. z) Hactenus Fabr. Reliqua sunt e Cod. Coisl.
zz) Hoc caput secundum Theodorum est 37. hui. tit. Extat epitome apud eundem. a) Ita Cod. Coisl. Fabr. καταλείπει.
b) Sic Cod. Coisl. Fabr. μέντοιγε. bb) Hoc schol. habet Fabr. Deest in Cod. Coisl. c) Cod. Coisl. βουλευθῆ. Quod probo, sed et
antea tunc legendum παρασκευάσει. d) Ita Fabr. Cod. Coisl. προβαλέσθαι e) Ita Fabr. Cod. Coisl. χορηγήσει et postea ὀνο-
μάσσει.

μασθέντας χειροτονεῖσθαι. εἰ δὲ τοὺς παρ' αὐτῶν ἐπιλεγέντας ὡς ἀναξίους κωλύσουσιν οἱ θεοὶ κανόνες χειροτονηθῆναι, τηρικᾶντα ὁ τῶν τόπων θειότατος ἐπίσκοπος, οὓς ἂν νομίση καλλίονας, προβάλλεσθαι φροντιζέτω. Θεσπιζόμεν δέ, τοὺς ἐδλαβεστάτους κληρικούς τὰς ἰδίαις ἐκκλησίαις παραμένειν καὶ πᾶσαν αὐτοῖς ἀμούζουσαν ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν πληροῦν, τοῦτο καταζητοῦντος τοῦ ἐκάστης πόλεως ὀσιωτάτου ἐπισκόπου καὶ τῶν ἐν ἐκάστῳ βαθμῷ ἐκκλησιαστικῶν πρωτερότων^{f)} καὶ τοὺς ταῦτα μὴ παραφυλάττοντας κανονικῶ ἐπιτιμῶ ὑποβαλλόντων^{g)}.

Nov. 6. λδ'. Οὐ μὴν^{h)} οὐδὲ ἐκκεχυμένως προσήκει γίνεσθαι
cap. 8. τὰς τῶν ἐδλαβεστάτων κληρικῶν χειροτονίας. τὸ μὲν γὰρ μέχρι νῦν, εἰ καὶ ἐπανορθοῦν ἐχρῆν, ἀλλ' οὐδ' διὰ τὸν χρόνον ἀφιέμεν· τοῦ λοιποῦ δὲ μὴ προχειρῶς αὐτὸ γίνεσθαι, μηδὲ εἰς ζημίαν τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν χωρεῖν θεσπιζόμεν· ὅσα μὲν οὖν ἐχρῆν περὶ τοῦ τοιούτου τρόπου κατὰ τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν τῆς βασιλευούσης ἡμῶν ταύτης πόλεως καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐνταυθοῖ γίνεσθαι, ταῦτα ἰδικῶ περιλάβωμενⁱ⁾ νόμῳ. ἐν δὲ ἅπασιν τοῖς ἐξω τόποις θεσπιζόμεν, εἰ μὲν ὁ σπασθόμενος ἐξ ἀρχῆς καὶ οἰκοδομήσας τὴν ἐκκλησίαν ὥρισε τὸ τῶν χειροτονουμένων μέτρον, οἷα πρὸς αὐτὸ καὶ τὴν δαπάνην περιστήσας, μὴ πρότερον χειροτονηθῆναι^{k)} κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν, πρὶν ἂν εἰς τὸν ἀριθμὸν τὸν ἐξ ἀρχῆς ὀρισθέντα τὸ μέτρον αὐτοῦ περισταῖη. εἰ δὲ μὴ τοῦτο γέγονεν, αὐτὴ δὲ ἡ τῆς πόλεως ἐκκλησία χορηγοῖ τὰς σιτήσεις ἑαυτῇ τε καὶ^{l)} τὰς ἄλλαις ἐκκλησίαις, τηρικᾶντα μὴ προχειρῶς ἀΐξειν τοὺς ἐκέλευε κληρικούς, μηδὲ διὰ τινος ἰσως προσπαθείας ἢ χάριτος τὰς ἐντεῦθεν αὐτὴν καταφορτίζεν δαπάναις. οὐκ εὐσεβῆ γὰρ τοιαῦτα οὐδὲ ἱερέων ἄξια· ἀλλ' ἐξ ἧν ὁ δεσπότης διδοῖ θεός, ἐκ τούτων τὰ δυνατὰ χορηγεῖν ἢ τὴν γοῦν παλαιὰν φυλάττειν συνήθειαν μὴδ' ὀτιοῦν παντελῶς καινιζομένην. ὥστε προσήκει τοὺς θεοφιλεστάτους πατριάρχους καὶ μητροπολίτας τούτου θεῖσθαι πρόνοιαν· καὶ τοὺς μὲν μέχρι νῦν ὄντας εἶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχήματος, ἐφ' ὃ πέρ' εἰσι, κληρικούς, συμμετρῶν δὲ τὴν ἐκάστης ἐκκλησίας δύναμιν· καὶ οὕτω αὐτοῖς τε τοὺς ὀσιωτάτους πατριάρχους τὰς ὑφ' ἑαυτοῦ τύπτειν ἐκκλησίας· τοὺς δὲ μητροπολίτας αὐτὸ τοῦτο παρὰ τῶν ὀσιωτάτων πατριαρχῶν ὑπομνησχομένους ποιεῖν, ἐκείνους τε τοὺς ἄλλους ἁπαντας τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ ἐπισκόπους ἐπὶ τὴν συμμετρίαν ταύτην ἐκβιβάζειν καὶ σπεύδειν, μὴ ὑπὲρ τὴν δαπάνην ποιῆσθαι τὰς τῶν κληρικῶν χειροτονίας. ἴσμεν γάρ, ὅσα τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν διὰ τοῦτο δὴ τὸ τῶν χειροτονουμένων τε καὶ τῆς ἄλλης δαπάνης ἐκκεχυμένον ἠπόρησαν καὶ ὅτι τινὰς ἐξ αὐτῶν, μολίς μὲν, περιεσώσαμεν δὲ ὅμως· τινὲς δὲ ἐτι καταπεφορτισμένα κείνται ἐν τῆς τοιαύτης ἀνενεργεῖν στενοχωρίας οὐ δυνάμεναι. ὥστε τούτου προνοήσουσιν οἱ ἀγιωτάτοι πατριάρχαι καὶ οἱ μητροπολίται καὶ οἱ λοιποὶ θεοφιλεστάτοι ἐπίσκοποι, ἐφ' ὅτε ἡμᾶς τὰ παρ' αὐτῶν γινόμενα μανθάνοντας ἀποδέξασθαι αὐτοῖς, ὅτι τὸν ἐν γράμμασιν ἡμῶν νόμον ἐν αὐτοῖς ἴδειαν ἔργοις πολιτεύμενον.

Nov. 123. λε'. Τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑπο-
cap. 19. διακόνους καὶ ἀναγνώστας καὶ ψάλτας, οὓς πάντας κληρικούς καλοῦμεν, τὰ πράγματα ἐφ' οἰονδήποτε τρόπον^{m)} εἰς τὴν αὐτῶν δεσποτείαν περιελθόντα ἔχειν

canones tanquam indignos ordinari prohibebunt, tunc sanctissimus locorum Episcopus, quos meliores putaverit, constitui curet. Sancimus autem, ut religiosissimi Clerici in Ecclesiis suis mancant et ipsis conveniens ecclesiasticum ministerium implcant: atque id cuiusvis urbis sanctissimus Episcopus et qui in quocunque gradu ecclesiastico primi sunt, exigant, eosque, qui haec non observant, canonicae poenae subiiciant.

XXXIV. Sed neque supervacaneas convenit fieri religiosissimorum Clericorum ordinationes. Quod enim hucusque factum est, licet emendari debuerit, tamen propter tempus relinquimus. Verum ut in posterum non temere fiant, neque in detrimentum sanctissimarum Ecclesiarum vergant, sancimus. Quaecunque igitur hoc casu circa sanctissimam magnam Ecclesiam regiae huius nostrae civitatis et reliquas, quae hic sunt, fieri oporteat, haec speciali lege complexi sumus. In omnibus vero locis extraneis sancimus, si is, qui ab initio constituit atque aedificavit Ecclesiam, numerum ordinandorum definiverit et impensas illi congruas constituerit, ut non prius in ea Ecclesia ordinetur quis, quam si ad numerum ab initio definitum mensura eius redacta sit. Sin vero id factum non sit, ipsa vero civitatis Ecclesia sibi et reliquis Ecclesiis alimenta subministret, tunc non temere augeantur Clerici, qui ibi sunt, neque illa forte propter quasdam affectiones vel gratiam sumptibus exinde oneretur. Haec enim pia non sunt, neque Sacerdotibus digna. Sed ex iis, quae Dominus Deus dederit, ad modum facultatum impensae subministrentur vel certe antiqua consuetudo nihil omnino mutanda observetur. Quare convenit, ut Dei amantissimi Patriarchae et Metropolitanus huius rei curam gerant, et eos quidem Clericos, qui nunc sunt, in eodem statu, in quo sunt, relinquunt, facultates autem cuiusque Ecclesiae metiantur. Atque ita tum ipsi sanctissimi Patriarchae Ecclesias sub se constitutas ordinent, tum etiam Metropolitanus a sanctissimis Patriarchis admoniti hoc faciant, et illi reliquos omnes Episcopos sub se constitutos ad hunc modum redigant et operam dent, ne ultra modum expensarum Clericorum ordinationes fiant. Scimus enim, quot sanctissimarum Ecclesiarum propterea, scilicet propter nimias ordinationes et nimios sumtus reliquos, inopes factae sint, et nos quasdam ex iis, aegre quidem, tamen servasse: quasdam autem etiam nunc oneratas iacere et ex talibus angustiis emergere non posse. Huic igitur rei sanctissimi Patriarchae et Metropolitanus et reliqui Dei amantissimi Episcopi prospicient, ut nos, quae ab ipsis fiant, cognoscentes eos laudemus, quod legem nostram scriptam re ipsa observari ostenderint.

XXXV. Presbyteros autem et Diaconos et Subdiaconos et Lectores et Cantores, quos omnes Clericos vocamus, res, quae quocunque modo ad eorum dominium pervenerunt, sub sua potestate habere iubemus

f) καὶ τῶν — πρωτερότων, quod deest apud Fabrotum, est e Cod. Coisl. g) Sic Cod. Coisl. Fabr. ὑποβάλλοντος. h) Quae a verbis οὐ μὴν inde sequuntur, e Codice Coislino desumpta sunt. Fabrot. nil habet nisi οὐ μὴν — χειροτονίας onisso verbo ἐδλαβεστάτων. i) Sic Cod. Coisl. Melius περιλάβωμεν, quod habet Nov. cit. k) Nov. laud. τῶν, quod melius est. l) Deest in Cod. Coisl. καὶ, quod habet Nov. laud. m) Cod. Coisl. ὑφ' οἰονδήποτε τρόπον. Fabr. ut in textu.

ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἔξουσίαν προστάτουμεν, καθ' ὁμοιότητα τῶν στρατιωτικῶν πεκουλιῶν, ὥστε δύνασθαι αὐτοὺς καὶ διοικῆσθαι κατὰ νόμους καὶ ἐπ' αὐτοῖς διατίθεσθαι, εἰ καὶ ἐπὶ τὴν τῶν γονέων εἶσιν ἔξουσίαν· οὕτω μὲντοιγε, ὥστε τοὺς τούτων παῖδας, ἢ, τούτων μὴ ὑπόνητων, τοὺς γονεῖς ^{η)} αὐτῶν τὸ νόμιμον μέρος κομιζέσθαι.

λξ'. ⁿⁿ⁾ Τοῖς δὲ εὐλαβεστάτοις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, εἰ εὐρεθῆεν ὑπὲρ χρηματικῆς αἰτίας ψευδομαρτυροῦντες, ἀρκέσει, ἀντὶ βασιάνων ἐπὶ τρεῖς ἐνιαυτοὺς χωρίζεσθαι τῆς θείας ὑπηρεσίας καὶ μοναστηρίοις παραδίδεσθαι. ὑπὲρ δὲ ἐκκλησιαστικῶν αἰτιῶν εἰ ψευδομαρτυρίαν εἶποιεν, τῆς ἐν τῷ κλήρῳ ἀξίας γυμνουμένους ταῖς νομίμοις ὑποβάλλεσθαι ποιναῖς προστάτουμεν. τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις ἐκκλησιαστικαῖς τάξεσιν ἀναφερομένους, εἰ ^{ο)} πλαστήν μαρτυρίαν ἐν οἰκῷ ποτε πράγματι, εἴτε χρηματικῷ, εἴτε ἐκκλησιαστικῷ, εἰρηκέναι διελεγχθῆσαν ^{π)}, μὴ μόνον τοῦ κλήρου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἐκβάλλεσθαι, ἀλλὰ καὶ βασιάνοις ὑποβάλλεσθαι.

λξ'. ^{pp)} *Εἰ* τις κατὰ τινος κληρικῷ ἢ μοναχοῦ ἢ διακονίσης ἢ μοναστηρίας ἢ ἀσκητοῦ ἔχοι τινὰ ἀγωγὴν ^{η)}, διδασκέτω πρότερον τὸν ἐπίσκοπον, ὅτινι πρότερον ^{ι)} τούτων ἕκαστος ὑπόκειται. ὁ δὲ τὸ πρῶτον μεταξὺ αὐτῶν διακρινέτω. καὶ ^{ς)} εἰ μὲν ἐκάτερον μέρος τοῖς κρινομένοις ἐφησυχάσει, κελεύομεν διὰ τοῦ κατὰ τὸν νόμον ἄρχοντος ταῦτα ἐκβιβασμῷ τελείῳ παραδίδεσθαι. εἰ δὲ τις τῶν δικαζομένων ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀντίποι τοῖς κεκοιμένοις, τηρικαῦτα ὁ τῶν τόπων ἄρχων τὸ πρῶτον ἐξετάζῃ καὶ εἰ εὐρο τὴν κρίσιν ὀρθῶς γενομένην, καὶ διὰ ψήφου ἰδίας ταύτην βεβαιούτω καὶ ἐκβιβασμῷ παραδίδετω τὰ κριθέντα καὶ μὴ ἐξετάτω τῷ δεύτερον ἐν τῷ τοιοῦτῳ πράγματι ἡττηθέντι ἐκκαλεῖσθαι· εἰ δὲ ἢ τοῦ ἄρχοντος ψήφος ἐναντία εἴη τοῖς παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου κεκοιμένοις, τηρικαῦτα χώραν ἔχειν τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τῆς ψήφου τοῦ ἄρχοντος καὶ ταύτην κατὰ τὴν τῶν νόμων τάξιν ἀναφέρεσθαι καὶ γυμνάζεσθαι. εἰ μὲντοιγε ἐν βασιλικῆς κελύσεως ἢ δικαστικῆς προστάξεως ^{ι)} ἐπίσκοπος κρίνῃ μεταξὺ οἰκονομῶν προσώπων, ἢ ἐκκλητος ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἢ ἐπὶ τὸν παραπέμψαντα τὴν ὑπόθεσιν ἀναφείσθω. §. α'. *Εἰ* δὲ ^{η)} ἐγκλημα εἴη τὸ καθ' οἰκονομῶν τῶν μνημονευθέντων εὐλαβεστάτων προσώπων ἐπιφερόμενον, εἰ μὲν παρὰ ἐπίσκοπον τις κατηγορήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἀλήθειαν εὐρεῖν δύνηθῃ, ἀπὸ τῆς τιμῆς ἦτοι τοῦ βαθμοῦ τοῦτον κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας ἐκβαλλέτω καὶ τηρικαῦτα ὁ πρόσφορος δικαστῆς τοῦτον συνεγέτω καὶ κατὰ νόμους τὴν δίκην ἐξετάζῃ καὶ πέρας αὐτῆς ἐπιτιθέτω. εἰ δὲ πρότερον τῷ πολιτικῷ ἄρχοντι προσέλθῃ ὁ κατηγορῶν καὶ τὸ ἐγκλημα διὰ νομίμου ἐξετάσεως δύνηθῃ ἀποδειχθῆναι, τότε τῷ ἐπίσκοπῳ τῶν τόπων τὰ ὑπομνήματα φανεροῦσθω καὶ, εἰ ἐξ αὐτῶν γνωσθῇ, τὰ προτεθέντα ἐγκλήματα πλημμελεῖσθαι αὐτόν, τότε αὐτὸς ὁ ἐπίσκοπος τοῦτον κατὰ τοὺς κανόνας ἀπὸ τῆς τιμῆς ἦτοι τοῦ βαθμοῦ, ὃν ἔχει, [τοῦτον] ^{uu)} χωρίζετω· ὁ δὲ δικαστῆς

ad similitudinem castrensium peculiorum: ut donare possint secundum leges et de iis testari, licet sub potestate parentum sint: ita tamen, ut eorum liberi vel si liberi non extent, parentes eorum partem legitimam ferant.

XXXVI. Religiosissimis Presbyteris et Diaconis, *Nov. 123. cap. 20.* si de pecuniaria causa falsum testimonium dixisse inveniuntur, sufficet, si loco tormentorum per tres annos a sacro ministerio separentur et monasteriis tradantur. De criminalibus autem causis si falsum testimonium dixerint, dignitate Clerici privatos legitimis poenis eos subici iubemus. Reliqui autem in alios ecclesiasticos ordines relati, si falsum testimonium in quacunque causa, sive pecuniaria, sive criminali, dixisse convicti fuerint, non solum ex Clero et ecclesiastico ordine eiiciantur, sed etiam tormentis subiiciantur.

XXXVII. Si quis contra Clericum quendam, aut *Nov. 123. cap. 21.* Monachum, aut Diaconissam, aut Monastriam, aut Ascetriam quandam actionem habeat, prius Episcopum, cui quilibet eorum subiectus est, edoceat: hic autem causam inter illos diiudicat. Ac siquidem utraque pars iudicatis acquiescat, haec per iudicem legitimum plenae executioni tradi iubemus. Si quis autem ex litigantibus intra decem dies iudicatis contradicat, tunc locorum Magistratus causam cognoscat, et si sententiam recte latam reperiat, suo decreto eam confirmet et sententiam executioni tradat: neque ei, qui bis in tali causa victus est, appellare liceat. Si vero Magistratus sententia adversa sit iis, quae a Deo amatissimo Episcopo iudicata sunt, tunc appellatio contra sententiam Magistratus locum habeat, eaque secundum legum ordinem deferatur et exerceatur. Si tamen Imperatoris iussu aut iudicis praecepto Episcopus inter quascunque personas iudicat, appellatio ad Imperatorem vel eum, qui causam transmisit, deferatur. §. I. Si vero crimen sit, cuius nomine quis ex dictis religiosissimis personis defertur, siquidem apud episcopum quis accusetur et hic veritatem invenire potuerit, honore vel gradu eum secundum ecclesiasticos canones deiciat, et tunc iudex competens eum comprehendat ac secundum leges causam examinet eique finem imponat. Sin autem prius civilem iudicem accusator adeat et crimen legitima investigatione possit probari, tunc Episcopo loci acta manifestentur, et si ex illis cognoscatur, eum proposita delicta commisisse, tunc ipse Episcopus secundum canones honore vel gradu, quem habet, eum privet: iudex autem poenam legibus congruentem ei inferat. Si vero Episcopus acta non recte sese habere putaverit, tunc licebit ei, differre id, ut personam accusatam honore sive gradu privet: ita tamen, ut talis persona legitimae cautioni subiiciatur: et ita ad nos

η) Ita Cod. Coisl. Fabrot. οὕτω μὲντοιγε τοὺς γονεῖς κ. τ. λ. nn) Latior epitome huius capituli apud Theod. qui dicit esse cap. 43. hui. tit. ο) Sic Cod. Coisl. Fabrot. male εἰς. π) Sic Fabr. Cod. Coisl. διελεγχθῆσαν. pp) Huius capituli prooem. et §. 2. epitomen habet Theod. Est secundum eum cap. 44. hui. tit. q) Sic Cod. Coisl. Fabr. ἀγῶνα. r) πρότερον deest in Cod. Coisl. s) Quae sequuntur inde a καὶ εἰ — γυμνάζεσθαι, sunt e Cod. Coisl. Fabr. haec habet: καὶ εἰ κρίνει τὰ ἀρχόντα τοῖς μέρεσιν ὁ ἐπίσκοπος, ὀφείλει ὁ ἄρχων ἐκβιβάσαι τὰ ἀπὸ τῆς καταδίκης. εἰ δὲ ἐν τῶν μερῶν ἀντίποι τῇ κρίσει τοῦ ἐπισκόπου ἐντὸς τῶν ὁρισμένων τῆ διατάξει ἡμερῶν, ἀνακλησάτω αὐτὴν ὁ τῆς παρακλίας ἄρχων, καὶ, εἰ εὐρο τὴν κρίσιν ὀρθῶς γενομένην, καὶ ψήφου ἰδίας ταύτην βεβαιούτω καὶ μὴ ὑποκείσθω ἐκκλησίῳ· εἰ δὲ μὴ μνησθῆται αὐτῆν, εἰνα ψηφισθῆται αὐτὸς ὁ ἄρχων, ὡς ἀν οἴηται. ι) Cod. Coisl. πράξεως. u) Haec §. I. apud Fabrotum prorsus deest. Sumta est e Cod. Coisl. uu) Alterum τοῦτον, quod Coisl. Cod. habet, uncis inclusi tanquam supervacaneum.

ἐκδίξῃσιν αὐτῷ ἐπιφερέτω νόμοις ἀρμόδιον. εἰ δὲ νομίσοι ὁ ἐπίσκοπος, τὰ πεπραγμένα μὴ δικαίως συστήναι, τότε ἔξεστι αὐτῷ, ὑπερθέσθαι τὸ γυνώσκειν τῆς τιμῆς ἡγῶν τοῦ βαθμοῦ τὸ κατηγορηθὲν πρόσωπον, οὕτω μέντοιγε, ἵνα τὸ τοιοῦτον πρόσωπον ὑπὸ τὴν νόμιμον ἀσφάλειαν γένηται· καὶ οὕτως πρὸς ἡμᾶς ἢ ὑπὸ θεοῖς, τοῦτο μὲν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου, τοῦτο δὲ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἀνεχθῆναι, ἵνα ἡμεῖς ταύτην γινώσκοντες τὰ φαιρόμενα ἡμῖν κελύσωμεν. §. β'. Εἰ δὲ τις ὑπὲρ χρηματικῆς αἰτίας κατὰ τινος τῶν μνημονευθέντων προσώπων ἐναγωγὴν ἔχοι τινὰ καὶ ὁ ἐπίσκοπος ὑπέρορθηται μεταξὺ αὐτῶν δικάσαι, ἄδειαν ὁ ἐνάγων ἔχεται, τῷ πολιτικῷ ἄρχοντι προσέειναι^{v)}, οὕτω μέντοιγε, ἵνα τὸ αἰτιαθὲν πρόσωπον μηδεὶν τρόπον ἀναγκάζηται ἐγγυητὴν δίδόναι, ἀλλὰ μόνον ὁμολογίαν ἅνευ ὄρκου μετὰ ὑποθήκης τῶν ἰδίων πραγμάτων ἐκτίθεσθαι· εἰ δὲ ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῆς αἰτίας κατηγορία κατὰ τινος τῶν μνημονευθέντων προσώπων ἀποτεθείη, ὑπὸ τὴν νόμιμον ἀσφάλειαν τὸ κατηγορούμενον γίνεσθαι πρόσωπον. εἰ δὲ ἐκκλησιαστικὸν^{vv)} εἴη τὸ πρᾶγμα, μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχεταισαν οἱ πολιτικοὶ ἄρχοντες πρὸς τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν, ἀλλ' οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῷ πρᾶγματι πέρας ἐπιτιθέτωσαν.

Nov. 123.
cap. 22.

λγ'. Εἰ τινες δὲ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι τῆς αὐτῆς συνόδου ἀμφισβήτησιν τινὰ πρὸς ἀλλήλους ἔχοιεν, εἴτε ὑπὲρ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου, εἴτε ὑπὲρ ἄλλων τινῶν πραγμάτων, πρότερον ὁ μητροπολίτης αὐτῶν μεθ' ἐτέρων δύο καὶ τῆς ἰδίας συνόδου ἐπισκόπων τὸ πρᾶγμα κρινέτω· καὶ εἰ μὴ ἐμμενῆ ἑκάτερον μέρος τοῖς κεραιμένοις, τρικαῦτα ὁ μακαριώτατος πατριάρχης ἐκείνης τῆς διοικήσεως μεταξὺ αὐτῶν ἀκροάσθω^{w)} καὶ κἀκεῖνα ὀριζέτω, ἅτινα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόσι καὶ τοῖς νόμοις συνάδει, οὐδενὸς μέρους κατὰ τῆς ψήφου αὐτοῦ ἀντιλέγειν δυναμένον. εἰ δὲ καὶ παρὰ κληρικῷ ἢ ἄλλου οἰουδῆποτε προσέλευσις κατὰ ἐπισκόπου γένηται διὰ οἰανδῆποτε αἰτίαν, πρῶτον ὁ ὁσιώτατος αὐτῶν μητροπολίτης κατὰ τοὺς ἰσχύοντες κανόνας καὶ τοὺς ἡμετέρους νόμους τὸ πρᾶγμα διακρινέτω· καὶ εἰ τις τοῖς κεραιμένοις ἀντίποι, ἐπὶ τὸν μακαριώτατον πατριάρχην τῆς διοικήσεως ἐκείνης ἀναφερέσθω τὸ πρᾶγμα, κακεῖνος κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τοὺς νόμους τοῦτω παρεχέτω πέρας. εἰ δὲ κατὰ μητροπολίτου τοιαύτη προσέλευσις γένηται, εἴτε παρὰ ἐπισκόπου, εἴτε παρὰ κληρικῷ ἢ ἄλλου οἰουδῆποτε προσώπου, ὁ τῆς διοικήσεως ἐκείνης μακαριώτατος πατριάρχης καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον τὸ πρᾶγμα κρινέτω. ὑπὲρ^{ww)} δὲ πασῶν τῶν αἰτιῶν, εἴτε παρὰ τῷ ἰδίῳ μητροπολίτῃ, εἴτε παρὰ τῷ πατριάρχῃ, εἴτε παρὰ ἄλλοις οἰοῖσθῃποτε δικασταῖς ἐπίσκοποι ἐνάγονται, μηδεμίαν ἐγγυήν ἢ ὁμολογίαν ὑπὲρ τῆς δίκης ἀπαιτεῖσθωσαν· οὕτω μέντοι, ἵνα καὶ αὐτοὶ σπουδάσωσι τῶν ἐπαγομένων αὐτοῖς αἰτιῶν αὐτοὺς διενλυτοῦν.

Nov. 123.
cap. 23.

λδ'. Τοὺς δὲ οἰκονόμους καὶ πτωχοτρόφους καὶ ξενοδόχους καὶ νοσοκόμους καὶ τοὺς τῶν ἄλλων ἐναγῶν οἰκῶν διοικητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας κληρικούς κελύσωμεν, ὑπὲρ τῶν ἐμπιστευθειῶν αὐτοῖς διοικήσεων παρὰ τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ, εἴ ὑπόκεινται, ἀποκρίνεσθαι καὶ τοὺς λογισμὸς τῆς ἰδίας διοικήσεως ποιέσθαι καὶ εἰσπράττεσθαι, ὅπερ ἐξ αὐτῶν ὀφείλοντες ἀποδειχθῆναι-

causa, partim ab Episcopo, partim a iudice defertur, ut nos eam cognoscentes, quae nobis videantur, iubeamus. §. 2. Si vero quis de pecuniaria causa contra aliquem ex dictis personis actionem quandam habeat, et Episcopus differat inter eos iudicare, actor facultatem habeat civilem iudicem ad eundem: ita tamen, ut persona conventa nullo modo fideiussorem dare cogatur, sed promissionem solam sine iureiurando cum hypotheca rerum suarum edat. Si vero propter causam criminalem accusatio contra aliquem ex dictis personis instituat, persona accusata legitime cautioni subsit. Sin autem res sit ecclesiastica, Magistratus civiles nullam communionem habeant eiusmodi questionis, sed sanctissimi Episcopi secundum sacros canones rei finem imponant.

XXXVIII. Si quidam ex sanctissimis Episcopis eiusdem Synodi controversiam quandam inter se habeant, sive de ecclesiastico iure, sive de aliis quibusdam rebus, prius Metropolitanus eorum cum duobus aliis Synodi suae Episcopis causam deciderit: et si utraque pars in iudicatis non acquieverit, tunc beatissimus illius dioeceseos Patriarcha inter illos cognoscat et ea definiat, quae cum canonibus ecclesiasticis et legibus conveniunt, et neutra pars sententiae eius contradicere queat. Si vero et a Clerico vel alio quocunque appellatio contra Episcopum propter quamcunque causam facta sit, primum sanctissimus eorum Metropolitanus secundum sacros canones et leges nostras causam diiudicet: et si quis iudicatis contradicet, ad beatissimum Patriarcham illius dioeceseos res deferatur, et ille secundum canones et leges ei finem imponat. Si vero contra Metropolitanum talis appellatio facta sit, sive ab Episcopo, sive Clerico vel alia quacunque persona, dioeceseos illius beatissimus Patriarcha etiam simili modo rem deciderit. In omnibus autem causis, sive apud Metropolitanum suum, sive apud Patriarcham, sive apud alios quoscunque iudices Episcopi conveniantur, nulla ab iis fideiussio vel cautio pro lite exigatur: ita tamen, ut et ipsi causis sibi illatis sese liberare studeant.

XXXIX. Oeconomus vero et Ptochotrophos et Xenodochos et Nosocomos et reliquarum venerabilium domuum administratores ceterosque omnes Clericos iubemus pro commissis ipsis administrationibus apud Episcopum suum, cui subiecti sunt, respondere et rationes suae administrationis reddere et exigere ab iis, quod ex iis debere probati fuerint, illi venerabili

v) Haec Fabri. Reliqua usque ad γίνεσθαι πρόσωπον ex solo Cod. Coisl. exhibita sunt. Quae postea sequuntur, rursus habet Fabr. et Cod. Coisl. vv) Huius ultimae periodi hui. capit. Theodorus epitomen praebet, his verbis: ἐπὶ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ὑποθέσει ὁ ἐπίσκοπος μόνος κρινέτω. w) Haec Fabrotus, qui his verbis cap. 38. efficit. Reliqua usque ad τὸ πρᾶγμα κρινέτω, sunt e Cod. Coisl. Verba ὑπὲρ δὲ πασῶν — διενλυτοῦν ap. Fabrotum cap. 37. efficiunt. Hunc, quem ego secutus sum ordinem, exhibet Cod. Coisl. ww) Breve ultimae periodi huius capituli, quod secundum eum est 45. hui. tit. exhibet Theod. sed male sub tit. 2. hui. libri, licet disertis verbis esse dicat cap. 45. lib. III. tit. 1. Basilicorum.

σαν, ἐκενίω τῷ εὐαγεῖ ἀποδοθησόμενον οἴκῳ, οὐτινος ἐκ τῆς διοικήσεως τὸ χρέος φανείη. εἰ δὲ νομίσοιεν, ἑαυτοὺς βεβαρῆσθαι, μετὰ τὴν ἀπαιτήσιν ὁ μητροπολίτης τὸ πρῶγμα ἐξετάζειτω. εἰ δὲ μητροπολίτης εἴη ὁ κατὰ τινος τῶν εἰρημένων προσώπων τὰς τοιαύτας αἰτίας ἐξετάσας καὶ τὸ χρέος εἰσπράξας, καὶ ὁ εἰσπραχθεὶς νομίσοι, ἑαυτὸν βεβλάρθαι, ὁ τῆς διοικήσεως ἐκείνης μακαριώτατος πατριάρχης τὸ πρῶγμα διακρινέτω. οὐδὲ γὰρ συγχωροῦμεν τοῖς προειρημένοις προσώποις ἐπὶ τῶν μνημονευθεισῶν αἰτιῶν πρὸς τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ χρέους τοὺς ἰδίους ἐπισκόπους ἀποφύγειν καὶ εἰς ἄλλα παραγίνεσθαι δικαστήρια. εἰ τις δὲ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τοιαύτην διοίκησιν ἐμπιστευθεὶς πρὸς τῆς τῶν λογισμῶν παραθέσεως καὶ τῆς τῶν ἐποφειλομένων καταβολῆς τελετησοί x), κελεύομεν, τοὺς αὐτοῦ κληρονόμους κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ τοῖς λογισμοῖς καὶ ταῖς ἀπαιτήσεσιν ὑποκείσθαι.

μ'. Εἰ τις y) ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς ἐξ οἰαςδήποτε ἐπαρχίας ἐν Κωνσταντινουπόλει εὑρεθείη καὶ τις βουληθείη ἐναγωγὴν κατ' αὐτοῦ προθεῖναι, εἰ μὲν προκάταρξαι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως γέγονεν, ἐκεῖ τὴν δίκην πληροῦσθαι· εἰ δὲ μήπω ἤρχθῃ, πρὸς μόνους τοὺς ἐνδοξοτάτους ἐπάρχους τῶν τῆς ἀνατολῆς πραιτωρίων ἢ τοῖς παρ' ἡμῶν ἀφορισμένοις δικασταῖς τοῖς ἐνάγουσιν αὐτὸν ὑποκρίνεσθαι.

μα'. Οἱ δὲ z) εὐλαβέστατοι ἀποκρισιῶροι οἰαςδήποτε ἀγιοτάτης ἐκκλησίας οἱ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει διατρίβοντες ἢ παρὰ τοὺς μακαριώτατους πατριάρχους ἢ μητροπολίτας παρὰ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων στελλόμενοι, μηδὲ ὑπὲρ πράγματος τῆς ἐκκλησίας ἢ χρέους δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ τινα ἐναγωγὴν ἢ ἀπαιτήσιν ἐπομενέτωσαν, εἰ μὴ ἐντολὰς ἔχοιεν παρὰ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων ἢ οἰκονόμων, ὥστε τισὶν ἐνάγειν. τῆνικαῦτα γὰρ μόνους τοὺς παρ' αὐτῶν ἐναγομένοις δίδομεν ἄδειαν, ἐάν τινα ἐναγωγὴν ἔχοιεν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἢ τοῦ ἐπισκόπου, κατ' αὐτῶν προτιθέναι. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τισὶ πράγμασιν ἢ ἀγωγῇ ἑαυτοὺς ποιήσουσιν ἐνόχους ἐν τῷ καιρῷ, ἐν ᾧ τὰς ἀποκρίσεις ποιοῦνται, καὶ τὰς ὑπὲρ τούτων ἐναγωγὰς αὐτοὺς ὑποδέχεσθαι.

μβ'. Εἰ δὲ a) ἐπίσκοποι ἢ κληρικοί ὑπὲρ τῆς πόλεως ἢ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας διὰ πρεσβείαν τινὰ ἢ χειροτονίαν ἐπισκόπου εἰς τὴν βασιλίδι πόλιν ἢ ἐν ἄλλῳ οἰωδῆποτε τόπῳ ἐνδημίσουσιν, κελεύομεν, αὐτοὺς μηδεμίαν ἐπάθειαν ἢ ὄχλησιν ἀπὸ οἰουδήποτε προσώπου ἐφίστασθαι. ἀδείας οὐσης τοῖς ὑπευθύνους αὐτοὺς ἔχειν νομίσοι, μεθ' εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὑποστρέψουσιν, ἐνάγειν αὐτοὺς ὑπευθύνους, μηδεὶν γινομένου προκοίματος περὶ χρόνιον παραγραφὴν διὰ τὸν χρόνον, ὃν ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀποδημίᾳ παρελκυσαν.

μγ'. Εἴποτε δὲ αἰτία ἀναφυῆ τοῦ ὑπόμνησιν ἢ ἐκβιβασμὸν προσερχθῆναι ὑπὲρ οἰαςδήποτε χρηματικῆς αἰτίας εἴτε δημοσίας εἴτε ἰδιωτικῆς κληρικῆς ἢ μοναχῆς ἢ μοναστηρίου b) ἢ ἀσκητῆ οἰουδήποτε μοναστηρίου καὶ μάλιστα γυναικῶν, ὑβρεῖος χωρὶς καὶ μετὰ τῆς προσήκουσας τιμῆς κελεύομεν τὴν ὑπόμνησιν καὶ τὸν ἐκβιβασμὸν γίνεσθαι c). μηδεμίαν δὲ μονάστριαν ἢ ἀσκητῆριαν τοῦ μοναστηρίου ἀφέλκεσθαι, ἀλλ' ἐντολέα ἐξ αὐτῶν προβάλλεσθαι, τὸν d) ὑπὲρ τοῦ πράγματος ἀπο-

domui reddendum, cuius ex administratione debitum apparuerit. Si vero putent, sese gravatos esse, post exactationem Metropolitanus rem examinet. Si Metropolitanus sit, qui contra aliquem ex dictis personis tales causas examinavit et debitum exegit, et is, a quo exactum est, se laesum esse putet, dioeceseos illius beatissimus Patriarcha rem diiudicet. Neque enim praedictis personis in causis dictis ante cognitionem et exactationem debiti Episcopos suos refugere et ad alia iudicia venire permittimus. Si quis vero ex ecclesiasticis, cui talis administratio commissa est, ante rationum redditionem et debitorum solutionem moriatur, iubemus, heredes eius simili modo et rationibus et exactionibus esse obnoxios.

XL. Si quis Episcopus vel Clericus ex quacunque Nov. 123. provincia Constantinopoli inveniatur et contra eum cap. 24. quis actionem instituere voluerit, si quidem litis contestatio de eodem negotio in provincia facta est, ibi lis peragatur: si vero nondum coepit, apud solos gloriosissimos Praefectos Praetorio per Orientem vel a nobis destinatos iudices illis, qui eum conveniunt, respondeat.

XLI. Religiosissimi autem Apocrisarii cuiuslibet Nov. 123. sanctissimae Ecclesiae, qui in regia urbe degunt vel cap. 25. ad beatissimos Patriarchas aut Metropolitanos ab Episcopis suis mittuntur, neque pro re Ecclesiae, vel publico aut privato debito actionem aliquam aut exactionem sustineant, nisi ab Episcopis suis aut Oeconomis mandatum habeant, ut aliquos conveniant. Tunc enim illis solum, qui ab ipsis conveniuntur, facultatem damus, si quam actionem contra Ecclesias aut Episcopum habeant, eam contra illos instituendi. Si vero in quibusdam causis vel actione sese obligaverint, eo tempore, quo responsa faciunt, etiam actiones suscipiant.

XLII. Sin autem Episcopi vel Clerici pro civitate aut Ecclesia sua propter legationem quandam aut Nov. 123. ordinationem Episcopi in regiam urbem vel alium cap. 26. quemcunque locum venerint, praecipimus, ut illi nullum onus aut molestiam a quacunque persona sustineant. Et liceat illis, qui eos obnoxios sibi habere putant, postquam in provinciam reversi fuerint, eos convenire, nullo praeiudicio oriundo circa temporalem praescriptionem propter id tempus, quod in tali itinere transegerunt.

XLIII. Si quando causa emergat, ut citatio aut Nov. 123. executio in quacunque pecuniaria causa, sive publica, cap. 27. sive privata, Clerico aut Monacho aut Monachae aut Ascetriae cuiuscunque monasterii, et maxime mulierum facienda sit: sine contumelia et cum decente honore admonitionem et executionem fieri iubemus: nulla vero Monacha vel Ascetria monasterio extrahatur, sed procurator ab iis constituatur, qui de causa responsurus sit. Monachis autem liceat, sive per se, sive per procu-

x) Hactenus cap. 23. Nov. 123. exhibet solus Cod. Coisl. Fabr. ultima verba habet inde a κελεύομεν τοὺς κληρονόμους τῶν διοικητῶν, ut reponit pro τοὺς αὐτοῦ κληρονόμους, quod habet Cod. Coisl. y) Hoc cap. 24. Nov. 123. exhibet Cod. Coisl. deest apud Fabr. z) Etiam caput 25. Nov. 123. solus habet Cod. Coisl. a) Cap. 26. Nov. 123. est ex solo Cod. Coisl. apud Fabrotum deest. b) μοναστηρίῳ Cod. Coisl. sed esse debet μοναστηρία. c) Hactenus solus Cod. Coisl. Quae inde a μηδεμίαν sequuntur, etiam Fabr. habet. d) τὸν Cod. Coisl. Fabr. τοῦ.

χοινοῦμενον^{ε)}. τοῖς δὲ μοναχοῖς ἕξέστω, εἴτε δι' ἐαν-
των, εἴτε δι' ἐντολέων τὰς ἰδίας ἢ τὰς τοῦ^{ς)} μονα-
στηρίου δίκας πρώτειν· εἰδότες τοῦ ταῦτα παρα-
βαίνοντος δικαστοῦ ἢ ἐκβιβαστοῦ, ὡς καὶ τῆς ζώ-
νης γυμνοθήσεται καὶ ποινὴν πέντε χρυσίου λιτρῶν
εἰσπραχθήσεται παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος
τῶν ἰδικῶν^{ς)}. τοῦ ἐκβιβαστοῦ δηλονότι πρὸς τού-
τοις^{η)} καὶ βασάνους ὑπομένοντος καὶ εἰς ἔξορίαν πεμ-
πομένου. τῶν κατὰ τὸν τόπον^{ι)} ὁσιωτάτων ἐπισκό-
πων προνοούντων, ἵνα μηδὲν τούτων ἐναντίον^{κ)} γέ-
νηται ἢ, εἴπερ τι ἁμαρτηθῆ, ἵνα ἡ εἰρημὴν ἐκδικήσῃς
προξέλθῃ^{λ)}. τοῦ δὲ ὄρχοντος τὴν ἐκδικήσιν ἀναβαλλο-
μένου ἐπιθεῖναι, εἰς ἡμετέραν εἰδήσιν ὁ ἐπίσκοπος ἀνα-
φερέτω.

Nov. 123. μδ'. Συνηθειῶν δὲ ὀνόματι πᾶν πρόσωπον ἐν οἰα-
cap. 28. δῆποτε ἐκκλησιαστικῇ τάξει καταλεγόμενον, καὶ πρὸς
τούτοις διακόνισσαν καὶ μοναχὸν καὶ ἀσκήτριαν καὶ μο-
νάστριαν ὑπὲρ πάσης ἐκκλησιαστικῆς ἢ χορηγιατικῆς αἰ-
τίας, ὅσας ἂν εἴη ποσότητος, εἴτε ἀπὸ κληρικοῦ, εἴτε
ἀπὸ τινος ἐν στρατείᾳ καταλεγόμενον ὑπόμνησον δέξον-
ται ἢ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει ἢ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις^{μ)}, ἐν
αἷς διάζουσιν, οὐ πλὴν τεσσάρων κερατιῶν συγχοροῦ-
μεν δίδοναι^{ν)}. εἰ δὲ τις ἐξ ἡμετέρας κελύσεως ἢ ὄρ-
χοντος ἢ μακαριωτάτου πατριάρχου σταλεῖς ἐκβιβαστῆς
εἰς ἄλλας ἐπαρχίας ὑπόμνησον προσαγάγοι τινὲ τῶν
μνημονευθέντων προσώπων, μὴ περαιτέρω ἐνὸς νομί-
σματος κομιζέσθω. εἰ δὲ καὶ ὑπὲρ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς
αἰτίας πολλοὺς^{ο)} ἐκ τῶν μνημονευθέντων προσώπων
ὑπομνησθῆναι συμβαίη, ἐνὸς καὶ μόνου προσώπου ὑπὲρ
πάντων συνηθείας κομιζέσθω θεσπιζόμεν. Ἐπίσκοπος
δὲ ὑπὲρ τῶν χορηγιατικῶν τῆς ἰδίας ἐκκλησίας μηδεμίαν
μεθοδεῖαν ἢ ὄρχοντος ὑφιστάσθω· συνηθείας δὲ μηδέ,
εἰ ὑπὲρ τῶν ἰδικῶν ὑπομνησθείη, ἀπαιτεῖσθω· τὰς ἐνα-
γωγὰς δηλαδὴ τὰς κατὰ τῆς ἐκκλησίας προτιθεμένας τῶν
οἰκονόμων ὑποδεχομένων ἢ ἐκείνων, οἵτινες ἐπὶ ταύτῃ
τῇ αἰτίᾳ προβληθεῖεν. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα εἰσπραξῆαι
συνηθείας τολμῶν, ἢ διπλῶν, ἢ περὶ ἑλαβε^{π)}, τῶ ἀπαι-
τηθέντι προσώπῳ ἀποδοῦναι συνωθεῖσθω, καὶ εἰ μὲν
στρατεύεται, καὶ τὴν ζώνην ἀπολλύτω· εἰ δὲ κληρι-
κὸς εἴη, τοῦ κλήρου^{ρ)} ἐκβαλλέσθω.

Nov. 123. με'. Τοῖς^{σ)} δὲ πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ
cap. 29. ὑποδιακόνοις καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν τῷ^{τ)} κλήρῳ
τεταγμένοις μὴ ἔχουσι γαμετάς κατὰ τοὺς θεῖους κανό-
νας, ἀπαγορευόμεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν τῶν θεῶν^{ς)} κα-
νόνων δύναμιν, γυναῖκά τινα ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἐπέει-
ακτον ἔχαι, δίγα μόντοι μητροῦς καὶ θυγατρὸς καὶ
ἀδελφῆς καὶ τῶν ἄλλων προσώπων, ἅτινα πᾶσαν ὑπο-
ψίαν ἐκφρεύει^{ss)}. εἰ τις δὲ παρὰ ταύτην τὴν παραρ-
λακὴν γυναῖκα ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ σχῆ, ἢ τις δόναται
αὐτῷ ὑποψίαν ἐπάγειν, καὶ ἅπασι καὶ δις ἢ ὑπὸ τοῦ
ἰδίου ἐπισκόπου ἢ ὑπὸ τῶν ἰδίων συγκληρικῶν ὑπομνη-
σθεῖς, ὥστε μετὰ τοιαύτης γυναικὸς μὴ οἰκεῖν, ἐκβα-
λεῖν αὐτὴν ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου μὴ^{υ)} θελήσῃ, ἢ κατη-
γόρου φαινόμενον ἀποδειχθῆ ἄσέμνως μετὰ τῆς τοιαύ-
της γυναικὸς ἀναστρέφεται, τηλικαῦτα ὁ ἐπίσκοπος
αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικὸς κανόνας τοῦ κλήρου

ratores suas vel Monasterii lites agere: et sciat index
vel executor, qui haec violat, se et cingulo privan-
dum et poenam quinque auri librarum a magnificen-
tissimo Comite rerum privatarum exigendam esse.
Executor praeterea tormenta quoque sustinebit et in
exilium mittetur. Atque sanctissimi locorum Episcopi
provideant, ne quid his contrarium fiat, vel, si quid
commissum sit, ut dicta vindicta procedat: sin autem
iudex vindictam inferre differat, Episcopus cum
ad nostram notitiam deferat.

XLIV. Sportularum vero nomine omnem perso-
nam in quocunque ecclesiastico ordine constitutam,
et praeterea Diaconissam et Monachum et Ascetariam
et Monastriam in omni criminali vel pecuniaria
causa, cuiuscunque sit quantitatis, sive a Clerico,
sive a quodam in militiam allecto citentur, vel in
regia urbe, vel in provinciis, non plus quam qua-
tuor siliquas dare permittimus. Si quis autem ex-
ecutor nostro vel iudicis vel beatissimi Patriarchae
iussu in alias provincias missus alicui ex dictis per-
sonis citationem offerat, non ultra unum solidum
accipiat. Si vero in una eademque causa multos ex
dictis personis citari contigerit, ut unius tantum per-
sonae sportulas pro omnibus accipiat, sancimus. Epi-
scopus autem pro rebus Ecclesiae suae nullam con-
ventionem aut molestiam sustineat. Sportulae, neque
si in suis causis citatur, ab eo exigantur: actiones
scilicet, quae contra Ecclesiam instituuntur, Oeconomi
vel illis, qui ad hanc causam constituti sunt,
suscipientibus. Qui vero adversus haec sportulas exi-
gere audeat, duplum eius, quod accepit, illi perso-
nae, a qua exegit, restituere compellatur, et si mi-
litar, etiam cingulum perdat: si vero Clericus sit,
e Clero eiiciatur.

XLV. Presbyteris autem et Diaconis et Subdia-
conis omnibusque reliquis in Clero constitutis, uxores
nou habentibus secundum sacros canones, et nos in-
terdicimus, ne secundum sanctorum canonum vim
mulierem aliquam in domum suam introductam ha-
beant, praeter matrem et filiam et sororem reliquis-
que personas, quae omni suspitione carent. Si quis
vero contra hanc observationem mulierem in domo
sua habeat, quae suspitione eum gravare possit, et
semel et bis vel ab Episcopo suo vel a Clericis suis
admonitus, ne cum tali muliere habitet, eam domo
sua eiicere noluerit, vel cum accusator appareat, in-
honeste cum tali femina versari probetur, tunc eius
Episcopus secundum ecclesiasticos canones Clero eum
eiiciat. Episcopo autem nullam omnino mulierem ha-
bere vel cum ea habitare permittimus. Si id vero

ε) Ita Cod. Coisl. Fabr. ἀποκρινόμενον. f) τοῦ Cod. Coisl. deest apud Fabr. g) Verba παρὰ — ἰδικῶν habet solus
Cod. Coisl. desunt apud Fabr. h) πρὸς τούτοις addit Cod. Coisl. i) Sic Fabr. Cod. Coisl. τόπον. k) Sic recte Cod. Coisl.
Fabr. ἐναντία. l) Verba ἢ εἴπερ — προσέλθῃ addit Cod. Coisl. m) Verba ἐν τῇ — ἐπαρχίαις add. Cod. Coisl. n) Cod. Coisl.
διδόνα συγχοροῦμεν. o) Sic recte Cod. Coisl. Fabr. πολλοί. p) Cod. Coisl. ἑλαβεν. q) τοῦ κλήρου addit Cod. Coisl. qq)
Theod. sub tit. 2. hui. Bas. libri epitomen hui. capituli, quod secundum eum est 54. tit. 1. lib. III. exhibet. Synopsis eadem
fere habet, quae Basil. In Syn. est cap. 41. r) Cod. Coisl. add. τῶ. Deest in Syn. s) Cod. Coisl. ἐγίων, uti et Syn.
ss) Hactenus Syn. Desunt intermedia in ea usque ad αὐτὸν ἐκβαλλέτω. Quae postea sequuntur, Synopsis habet. t) Fabr. οὐ.
Pro eo μὴ habet Cod. Coisl. Pro θελήσῃ legerem θελήσῃ.

αὐτὸν ἐκβαλλέτω. ἐπίσκοπον ^{u)} δὲ μηδεμίαν παντε-
λῶς γυναικα ἔχειν ἢ μετ' αὐτῆς οἰκεῖν συγχωροῦμεν.
εἰ δὲ ἀποδειχθῆι τοῦτο μηδαμῶς παραφυλάξας, τῆς
ἐπισκοπῆς ἐκβαλλέσθω· αὐτὸς γάρ ἐαυτὸν ἀνάξιον δεί-
κνυσι τῆς ἱερωσύνης.

μζ'. Διακόνισσαν δὲ οὐδενὶ τρόπῳ μετ' ἀνδρός, ἐξ
οὔ δύναται ἀσέμνον βίον ἀναφύεσθαι ὑποψία, οἰκεῖν
συγχωροῦμεν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ φυλάξῃ ^{u)}, ὁ ἱερεὺς, ὅψ'
ὄν τέτακται, ὑπομνησκέτω ταύτην, ἵνα πᾶσι τρόποις
τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐκβάλλῃ τοῦ ἰδίου οἴκου. εἰ δὲ
τοῦτο ἐπέροθῃται προῦσαι, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας
καὶ τῶν ἰδίων διαρίων ἀλλοτριουμένη ἐν μοναστηρίῳ
παραδιδόσθω κακῆ πάντα τὸν τῆς ἰδίας ζωῆς χρόνον
διατελείτω· τῶν πραγμάτων αὐτῆς, εἰ μὲν παῖδας ἔχοι,
μεταξὺ αὐτῆς κακείνων κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώ-
πων διαιρουμένον, ἵνα τὸ ἀρμόδιον τῇ αὐτῇ γυναικὶ
μέρος τὸ μοναστήριον λαμβάνον ταύτην ἀποτρέφῃ ^{v)}.
εἰ δὲ μὴ ἔχοι παῖδας, πᾶσα ἡ αὐτῆς περιουσία μεταξὺ
τοῦ μοναστηρίου, ὅπου ἐμβάλλεται, καὶ τῆς ἐκκλησίας,
ἐν ἣ πρότερον ἐτέτακτο, ἐξ ἴσης μοίρας διαιρεῖσθω.

μζ'. Εἴ ^{v)} τις τῶν θείων μυστηρίων ἢ τῶν ἄλ-
λων ἁγίων λειτουργιῶν ἐπιτελουμένων ἐν ἁγίᾳ εἰσελθὼν
ἐκκλησίᾳ, ἢ τῷ ἐπισκόπῳ, ἢ τοῖς κληρικοῖς, ἢ τοῖς
ἄλλοις ὑπηρετίας τῆς ἐκκλησίας ὑβρεῶς τι ἐπαγάγῃ,
κελεύομεν τοῦτον βασάνους ὑπομεῖναι καὶ εἰς ἔξορίαν
πεμφθῆναι. εἰ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ θεῖα μυστήρια καὶ τὰς
θείας λειτουργίας ταράξῃ ἢ ἐπιτελεῖσθαι κολύσει ^{w)},
κεφαλικῶς τιμωρεῖσθαι ^{x)}. τοῦ αὐτοῦ ^{y)} καὶ ἐπὶ ταῖς
λιταῖς, ἐν αἷς ἢ ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ εὐρίσκονται, φυ-
λαττομένου, ἵνα, εἰ μὲν ἕβρον μόνον ποιήσῃ, βασά-
νοις καὶ ἔξορίᾳ παραδοθῆι. εἰ δὲ καὶ τὴν λιτὴν δια-
σκεδάσῃ ^{z)}, κεφαλικὸν κίνδυνον ὑπομείνῃ ^{a)}. καὶ ταῦτα
διεκδικεῖν κελεύομεν οὐ μόνον τοὺς πολιτικούς, ἀλλὰ
καὶ τοὺς στρατιωτικούς ἄρχοντας.

μη'. Πᾶσι δὲ ^{b)} τοῖς λαϊκοῖς ἀπαγορεύομεν λιτὰς
ποιεῖν δίχα τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐπ' αὐ-
τοὺς ἐκλαβεστάτων κληρικῶν. ποία γὰρ ἐστὶ λιτή, ἐν
ἣ ἱερεῖς μὴ ^{c)} εὐρίσκονται καὶ τὰς συνήθεις ποιῶσιν
εὐχὰς· ἀλλὰ καὶ τοὺς τιμίους σταυροὺς, μεθ' ὧν ἐν
ταῖς λιταῖς ἐξέρχονται, μὴ ἀλλαχόσε, πλην εἰ μὴ ^{d)}
ἐν εὐαγγελίῳ τόποις ἀποτίθεσθαι· καὶ εἴποτε χρεῖα καλέ-
σοι τοῦ λιτὰς ἐπιτελεῖσθαι, τότε μόνον τοὺς αὐτοὺς
ἁγίους σταυροὺς λαμβάνειν τοὺς εἰωθότας αὐτοὺς βα-
στάζειν καὶ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν κληρικῶν τὰς
λιτὰς ἐπιτελεῖσθαι· ταῦτα παραφυλαττόντων τῶν τό-
πων ὁσιωτάτων ^{e)} ἐπισκόπων καὶ τῶν αὐτῶν κληρικῶν
καὶ τῶν κατὰ τὸν ^{f)} τόπον ἀρχόντων. εἰ δὲ τις ἐν
τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ τὴν τοῦ παρόντος ἡμῶν ^{g)} νόμον
δύναμιν ἢ παραβῆι ἢ μὴ διεκδικήσῃ ^{h)}, τὰς εἰρημένας
ποινας ὑποστήσειται.

nequaquam observasse probetur, Episcopatu deiciatur: ipse enim sese indignum sacerdotio ostendit.

XLVI. Diaconissam autem nullo modo cum viro, *Nov. 123.*
ex quo inhonestae vitae emergere suspicio potest, ha- *cap. 30.*
bitare permittimus. Si vero haec non observet, Sa-
cerdos, cui subiecta est, hanc admoneat, ut omnibus
modis talem virum e domo sua eiiciat. Si hoc facere
differat, ecclesiastico ministerio et emolumentis
suis privata in monasterium tradatur ibique omne vi-
tae suae tempus transigat: rebus eius, si quidem li-
beros habeat, inter ipsam illosque pro numero perso-
narum dividendis, ut partem mulieri competentem
monasterium accipiens eam alat: sin autem liberos
non habeat, omne eius patrimonium inter monaste-
rium, in quod conicitur, et Ecclesiam, in qua prius
constituta erat, ex aequali parte dividatur.

XLVII. Si quis, cum sacra mysteria vel alia *Nov. 123.*
sancta ministeria peraguntur, sanctam Ecclesiam in- *cap. 31.*
gressus, vel Episcopo, vel Clericis, vel reliquis Ec-
clesiae ministris contumeliam aliquam inferat, hunc
iubemus tormentis subiici et in exilium mitti. Sin
autem et ipsa sacra mysteria et sacra ministeria tur-
bet vel peragi prohibeat, capitali supplicio afficiatur.
Atque idem etiam in litaniis, in quibus vel Episcopi
vel Clerici reperiuntur, observetur: ut, siquidem ini-
uriam solum intulerit, tormentis et exilio tradatur:
sin autem litaniam quoque disturbaverit, capitis peri-
culum subeat. Atque haec non solum civiles, sed
etiam militares magistratus vindicare iubemus.

XLVIII. Omnibus autem Laicis interdiciamus, ne *Nov. 123.*
litaniis sine sanctissimis Episcopis et religiosissimis *cap. 32.*
Clericis, qui sub eis sunt, celebrent. Quae enim est
litania, in qua Sacerdotes non reperiuntur nec con-
suetas preces faciunt? Sed et venerandae cruces, cum
quibus in litaniis egrediuntur, non alibi, quam in sa-
cris locis reponantur. Et si necessitas postulet, ut
litaniae celebrentur, tunc sacras illas cruces hi so-
lum accipiant, qui eas portare solent, et cum Epi-
scopo et Clericis litaniae peragantur. Haec sanctissimi
locorum Episcopi eorumque Clerici et magistratus loci
observent. Si vero quis in hoc capite praesentis legis
nostrae vim vel violet, vel non vindicet, dictas poe-
nas sustinebit.

u) Ο ἐπίσκοπος μὴ συνοικεῖτω διαδήποτε γυναικί. Sic Theod. qui dicit, haec verba esse epitomen cap. 55. hui. tit. Syn. inde ab ἐπίσκοπον δὲ reliqua habet, hac tamen a Basil. lectionis differentia. Basil. παραφυλάξας. Syn. φυλάξας. Bas. ἀνάξιον δείκνυσι. Syn. δείκνυσιν ἀνάξιον. u) Cod. Coisl. φυλάξει. Syn. παραφυλάξει. Synopsis totum hoc cap. exhibet num. 42. Reliqua inter Basil. et Syn. differentia lectionis haec est. Basil. ἐκβάλλῃ τοῦ ἰδίου οἴκου. Syn. ἐκβάλλῃ ἐν τοῦ ἰδίου οἴκου. Basil. ἀρμόδιον μέρος. Syn. μέρος omittit. Basil. ἀποτρέφῃ. Syn. ἀποτρέφοι. Basil. ἐμβάλλεται. Syn. ἐκβάλλεται. Sed Leuncl. ad marg. ἐμβάλλεται. v) Sic reposui pro ἀποτρέφοι, quod habet Fabr. vv) Brevis hui. capituli epitome apud Theod. secundum quem est cap. 57. hui. tit. w) Sic Fabr. Cod. Coisl. κολύσει. x) Cod. Coisl. τιμωρεῖσθω. y) Cod. Coisl. τούτου αὐτοῦ. z) Cod. Coisl. διασκεδάσει. a) Sic reposui pro ὑπομείνῃ, quod habet Fabr. b) δὲ addit Cod. Coisl. Ceterum epitome hui. capituli est apud Theod. qui dicit esse cap. 58. hui. tit. c) Cod. Coisl. οὐ pro μη. d) εἰ μὴ deest in Cod. Coisl. habet Fabr. e) ὁσιωτάτων add. Cod. Coisl. f) τὸν addit Cod. Coisl. g) ἡμῶν addit Cod. Coisl. h) Sic Fabr. Cod. Coisl. διεκδικήσει.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Περὶ τοῦ ὁρισμένον εἶναι τὸν ἀριθμὸν τῶν κληρικῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ¹⁾.

Nov. 3.
cap. 1.

α'. Θεσιζόμεν ^{κ)}, τοὺς μὲν ἄχρι νῦν ὄντας κατὰ τὴν ^{λ)} ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ τοὺς λοιποὺς ἅπαντας εὐαγεῖς οἴκους, καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικῶν καὶ γυναῖκας καὶ διακόνους καὶ πωλοῦς μένειν, ἐφ' οὐπὲρ εἰσι, σχήματος ^{μ)}. οὐ γὰρ τὸ ὄν λαττοῦμεν, προνοίαν δὲ τοῦ μέλλοντος ποιούμενοι ταῦτα νομοθετοῦμεν. τοῦ δὲ ἐξῆς χρόνου μηδεμίαν γενέσθω χειροτονία, μέχρις ἂν εἰς τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀριθμὸν τὸν ἐνστάσαντα παρὰ τῶν τὰς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας οἰκοδομησαμένων ἢ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν περιστάσει ποσότης. ἀλλ' ἐπειδὴ πρῶην καὶ τὸ τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος ἡμῶν πόλεως ὄριστο μέτρον καὶ σφόδρα συνεσταλμένον ἦν, οἷα μιᾶς οὔσης τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας, ὑστερον δὲ ὅ τε προσκνητὸς οἶκος τῆς ἁγίας ἐνδόξου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ὁ πρὸς τῇ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας γειτονίᾳ κείμενος ὠκοδομήθη παρὰ τῆς εὐσεβοῦς τῆν κῆσιν Μηρόνης ^{ν)}, ὅ τε σεβάσμιος οἶκος τοῦ ἁγίου μάστρου Θεοδώρου παρὰ Σφωρακίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης ἀνιερώθη· ἦν δὲ καὶ ὁ προσκνητὸς οἶκος τῆς ἁγίας Εἰρήνης ὁ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας συνημμένος· διὰ τοῦτο περιστῆναι τὸν ἀριθμὸν εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα τῶν ἀδυνάτων ἐστίν. οὐ γὰρ ἂν ἀρκέσαιαν τοσαύταις ἐκκλησίαις ὀλίγοι καθεστῶτες· ἐπεὶπερ οὐκ ἰδιόζοντα κληρικοὺς οὐδὲ εἰς τούτων ἔχει τῶν τριῶν οἴκων, κοινὸι δὲ εἰσι τῆς τε ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ αὐτῶν, καὶ τούτους ἅπαντες περιουσιάζοντες κατὰ τινὰ περίοδον καὶ κύκλον τὰς λειτουργίας ἐν αὐτοῖς ποιοῦνται· ἄλλως τε καὶ πολλοῦ πλήθους ἐκ τῶν πρῶην αἰρετικῶν τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας προσαχθέντος χάριτι μὲν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πόνοις δὲ καὶ προτροπαῖς ἡμετέραις, διπλασίονας τῶν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν εὐσεβῆ λειτουργίαν τὰς ^{ο)} ὑπηρεσίας ἀφορισθῆναι. ὥστε Θεσιζόμεν ^{π)}, μὴ περιαιτέρω μὲν ἐξήχοντα προσβυτέρους κατὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν εἶναι· διακόνοισ δὲ ἄρρενας ^{ρ)}. καὶ τεσσαράκοντα θηλείας καὶ ὑποδιακόνοισ ἐνεχόντα· ἀναγνώστας δὲ ἑκατὸν δέκα καὶ ψάλλτας εἴκοσι πέντε, ὡς εἶναι τὸν πάντα ἀριθμὸν τῶν κληρικῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ^{σ)} ἐν τετρακοσίοις εἴκοσι πέντε προσώποις καὶ ἑκατὸν πρὸς τούτοις τῶν καλουμένων ^{τ)} πωλοῶν. κατὰ μὲν ὅν τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν τῆς εὐδοκίμου ἡμῶν ταύτης πόλεως καὶ τοὺς τρεῖς εὐαγεῖς οἴκους τοὺς ἠνωμένους αὐτῇ τοσοῦτον κληρικῶν ἔστω πλήθος, οὐδενὸς μὲν τῶν νῦν ἐκβαλλομένων, κἂν εἰ πολλῶ πλείον ἀριθμὸς εἴη παρὰ τὸν ὑφ' ἡμῶν ὄρισμένον, μηδενὸς δὲ τοῦ λοιποῦ προστιθεμένου καθ' ἕκαστον τάγμα τὸ νῦν, ἕως ἂν εἰς τοῦτον τὸν ἀριθμὸν περιστάσει τὸ μέτρον.

TITULUS II.

De numero Clericorum magnae Ecclesiae Constantinopolis definiendo.

I. Sancimus, ut qui usque adhuc in sanctissima magna Ecclesia et reliquis omnibus venerabilibus domibus sunt et religiosissimi Clerici et mulieres et Diaconi et Ostiarii, maneat in eo statu, in quo sunt. Non enim, quod est, imminuimus; curam autem futuri gerentes haec sancimus. Sequente tempore nulla fiat ordinatio, donec ad numerum ab initio ab iis, qui sanctissimas Ecclesias aedificaverunt, statutum numerus religiosissimorum Clericorum redactus sit. Sed quia antea numerus religiosissimorum Clericorum sanctissimae magnae Ecclesiae regiae nostrae urbis definitus et valde exiguus fuit, quippe quum sola esset sanctissima Ecclesia, postea vero veneranda domus sanctae gloriosae virginis et Dei genitricis Mariae, in vicinia sanctissimae magnae Ecclesiae sita a piae memoriae Merina aedificata, et veneranda domus sancti Martyris Theodori a Sphoracio gloriosae memoriae consecrata est: veneranda quoque domus sanctae Irenae sanctissimae magnae Ecclesiae iuncta fuit: propterea numerus ad antiquam formam redigi nullo modo potest. Neque enim tot Ecclesiis pauci illi, qui constituti sunt, sufficerent: quoniam ne una quidem harum trium domuum proprios habet Clericos, sed tam sanctissimae magnae Ecclesiae, quam his communes sunt et omnes ordine et quasi in orbem circumvenientes ministeria in illis peragunt. Maxime, cum magna multitudo ex veteribus haereticis gratia quidem magni Dei et Servatoris nostri Iesu Christi, laboribus autem et exhortationibus nostris ad sanctissimam magnam Ecclesiam adducta sit, duplo plura, quam ab initio fuerant, ad sacrum cultum ministeria constitui oportet. Quapropter sancimus, ut non plures quam sexaginta Presbyteri in magna Ecclesia sint: centum vero Diaconi masculi, quadraginta feminae et nonaginta Subdiaconi, centum et decem Lectores et viginti quinque Cantores, ita ut universus numerus Clericorum magnae Ecclesiae in quadringentis et viginti quinque personis et centum praeterea, uti vocantur, Ostiariis consistat. In sanctissima igitur magna Ecclesia huius felicissimae urbis nostrae et tribus venerabilibus domibus illi iunctis, tanta sit Clericorum multitudo, nemine eorum, qui nunc sunt, eiciendo, etsi numerus multo maior sit eo, qui a nobis definitus est; nemine autem in posterum ulli ordini, qui nunc est, adiciendo, donec ad hunc numerum mensura redigatur.

κ) Eandem inscriptionem suppeditat Theod. λ) Hic Cod. Coisl. novum titulum cum inscriptione, quam exhibui, incipit. Fabrotus autem, quae sequuntur, cum primo titulo coniunxit. Etiam Theod. hic novum titulum incipit, qui cap. 1. epitomen habet. ι) Cod. Coisl. add. αὐτῆν. μ) Usque ad σχήματος Fabr. cap. 47. tit. 1. Lib. III. Quae sequuntur, sunt e Cod. Coisl. ν) Textus graecus Novell. Βηρόνης. ο) Textus Novellae τὰς. Cod. Coisl. τῆς. π) Verbo Θεσιζόμεν Fabrotus rursus novum caput incipit, cap. 48. tit. 1. lib. III. et finit verbo πωλοῶν. Reliqua usque ad finem sunt e Cod. Coisl. ρ) τῆς μεγ. ἐκκλ. apud Fabr. deest τ) καλουμένων deest apud Fabr.

β'. Καλείνου προστιθεμένου, ὥστε τὸ μέχρι τῶν οὐκ ἐπρεπῶς γινόμενον μηκέτι πολιτεύεσθαι, τὸ πολλοὺς τῶν εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἀπαξιοῦν⁸⁾, ἐν αἷς ἐχειροτονήθησαν ἁγιοτάταις ἐκκλησίαις, ἢ ἐν ταῦθα ἢ κατὰ χώραν μένειν⁹⁾, εἰς δὲ τὴν ἁγιοτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ τὸν εὐαγγῆ κληρὸν αὐτῆς διὰ τινος προστασίας ἐμβαίνειν, ὅπερ τοῦ λοιποῦ παντελῶς γίνεσθαι κωλύομεν. εἰ γὰρ ἐπὶ τῶν εὐαγγῶν μοναστηρίων κωλύομεν ἐξ ἐτέρου μοναστηρίου πρὸς ἕτερον μεταβαίνειν, πολλῷ μᾶλλον οὐδὲ τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικούς¹⁰⁾ τοῦτο ἐφήσομεν, κέρδους τε καὶ ἐμπορίας ἀπόδειξιν ἔχειν τὴν τοιαύτην ἐπιθυμίαν ἡγοούμενοι¹¹⁾. εἰ δὲ καὶ ποτε τοιαύτην τινὰ μεταστάσιν ἢ σὴ μακαριώτης ἢ ἢ κατὰ καιρὸν βασιλεία γενέσθαι συνίδοι, μὴ ἄλλως τοῦτο πράττεσθαι, πρὶν ἂν εἰς τὸν εἰρημένον ἡμῶν ἀριθμὸν περισταίῃ τὸ πρῶγμα, ὥστε τὴν μεταστάσιν εἰς τὴν τοῦ λείποντος τάξιν γενέσθαι, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν τινὰ παντελῶς ἐμβαίνοντα. τοῦτο γὰρ ἐξ οὐδεμιᾶς μηχανῆς οὐδὲ ἐκ τινος τρόπου γίνεσθαι συγχωροῦμεν. καὶ ταῦτα μὲν ὑπὲρ τῆς ἁγιοτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. §. α'. Ἐν¹²⁾ δὲ ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις ἐκκλησίαις, ὧν τὴν χορηγίαν ἢ ἁγιοτάτη μεγάλη ἐκκλησία ποιεῖται, θεσπίζομεν, τοὺς μὲν τῶν ὄντας μένειν ὁμοίως καὶ αὐτοὺς ἐπὶ στήματος· τοῦ δὲ λοιποῦ μηδένα χειροτονεῖσθαι, πρὶν ἂν εἰς τὸ καλούμενον στατοῦτον ἐλάσσης ἐκκλησίας, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ὄρισται παρὰ τῶν ταύτην ὀικοδομησαμένων, ὃ τῶν προσβυτέρων τε καὶ διακόνων, ἄρχόντων τε καὶ θηλειῶν, καὶ ἐποδιακόνων τε καὶ ἀναγνωστῶν καὶ ψαλτῶν καὶ πυλωρῶν ἀριθμὸς περισταίῃ. καὶ μηδὲ εἰς ἐν μέσῳ παντελῶς προστιθέσθω. ἡμεῖς τε γὰρ αὐτοὶ φυλαξόμεθα τοιοῦτό τι πράττειν καὶ τοὺς χειροτονησομένους στείλλειν. οὐδεὶς τε τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων τοιοῦτό τι πράξει, τὸν ἡμέτερον εὐλαβοῦμενος νόμον. ἄδειά τε ἔστω τῶν μακαριωτάτων ἐπισκόπων καὶ πατριάρχων τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, πρὸς τὴν χειροτονίαν τι λέγειν¹³⁾, κἂν παρὰ τῆς αὐλῆς ἢ κλέουσιν ἔλθοι. ὃ τε γὰρ ἐπιτάττων ὃ τε ἐπιταττομένους ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν ἔσται ἐπιτήμιον, εἴ τι τοιοῦτο πράξειεν. ἀλλ' οὐδὲ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἄλλαις, ὅσαι μὴ τὴν τροφὴν καὶ χορηγίαν ἔχουσιν ἐκ τῆς ἁγιοτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, προσήκον ἔστι, πλήθος ἐπαμέναι τῶν χειροτονουμένων ἐν αὐταῖς οὐδὲ ὑπερβαίνειν τοῦ λοιποῦ τὸ τεταγμένον ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐπ' ἐκείναις μέτρον· μή ποτε καὶ οἱ κατ' αὐτὰς ἱεράμενοι πρὸς πλήθος ἐπιτάττων ἡμετρον καὶ τοὺς προσόντας αὐτοῖς παρὰ τῶν εὐσεβοῦντων πόρους μεριζόμενοι καὶ κείθεν πρὸς τὸ μέτρον αὐτῶν οὐκ ἀροκούντας ὄραντες εἰς μεγάλην στενοχωρίαν ἐπιπίπτειν. εἰ δὲ ὑπὲρ τὸ μέτρον τὸ ὄρισμένον ἐν τῇ ἁγιοτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐκκλησίαις χειροτονήσειεν ὃ τῆς ἁγιοτάτης μεγάλης ἐκκλησίας προσετώς κατὰ καιρὸν ἁγιοτάτος ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ τε θεοφιλέστατοι τῆς ἁγιοτάτης ἐκκλησίας οἰκονόμοι δαπάνην ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιδοῖεν πόρων, αὐτοὶ δὲ οἴκοθεν καὶ ἐκ τῆς ἐαυτῶν περιουσίας διδοῦσαν τὴν δαπάνην, ὃ τε ταῦτα χορηγεῖν αὐτοῖς ἐπιτρέψας μακαριώτατος πατριάρχης. ἴστωσαν γὰρ, ὡς, εἴ τι τοιοῦτο πράξαιεν, ἄδειαν διδομεν καὶ τοῖς μετὰ τὸν τοῦτο πράξαντα ὀσιωτάτους πατριάρχης καὶ μετὰ ταῦτα οἰκονόμοις, καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς εὐλαβεστάτοις κληρικοῖς, τὰ τοιαῦτα καὶ πολυ-

II. Illud quoque adiciendum est, ne quod hactenus indecore factum fuit, amplius usu veniat, ut multi religiosissimorum Clericorum in sanctissimis Ecclesiis, in quibus ordinati sunt, vel hic vel in provinciis manere dedignentur, sanctissimam vero magnam Ecclesiam et sacrum eius Clerum per patrocinium aliquod ingrediantur: quod in posterum fieri prorsus prohibemus. Nam si in sacris monasteriis vetamus, ne quis ex uno monasterio ad aliud transeat, multo minus religiosissimis Clericis id permittemus, cum lucri et negotiationis speciem talem cupiditatem habere existimemus. Quod si quando talem translationem beatitudo tua vel pro tempore Imperator faciendam esse perspexerit, non aliter id fiat, quam si ad praedictum a nobis numerum res redacta fuerit, ita ut translatio fiat in locum deficientis, nec plane quisquam ultra numerum admittatur. Hoc enim nulla machinatione neque ullo modo fieri permittimus. Atque haec quidem de sanctissima magna Ecclesia. §. I. In reliquis autem omnibus Ecclesiis, quibus sumtus sanctissima magna Ecclesia suppeditat, sancimus, ut illi quidem, qui nunc sunt, in eodem quoque statu similiter maneant: in posterum vero nemo ordinetur, antequam ad statutum, uti vocatur, cuiusque Ecclesiae ab aedificatoribus eorum ab initio definitum, Presbyterorum et Diaconorum, tam masculorum quam feminarum, et Subdiaconorum et Lectorum et Cantorum et Ostiariorum numerus redactus sit, neque quisquam interim prorsus adiciatur. Nos enim ipsi cavebimus, ne tale quid faciamus et ordinandos mittamus. Neque quisquam magistratum nostrorum tale quid faciet, legem nostram venerans. Liceat beatissimo Episcopo et Patriarchae regiae huius urbis ordinationi contradicere, etsi ab aula iussio praeficiatur. Nam et qui praecipit et is, cui praecipitur, poenam ecclesiasticam sustinebit, si tale quid fecerit. Sed neque in reliquis Ecclesiis, quae alimenta et sumtus a sanctissima magna Ecclesia non habent, multitudo ordinandorum in illis admittenda, neque in posterum numerus etiam in illis ab initio constitutus excedendus est: ne forte illi quoque, qui in iis consecrati sunt, ad infinitum numerum aucti et redditus a piis hominibus oblates dividentes indeque eos numero suo non sufficere videntes in magnas angustias perveniant. Si vero ultra numerum in sanctissima magna Ecclesia vel aliis Ecclesiis definitum sanctissimus Archiepiscopus, qui sanctissimae magnae Ecclesiae pro tempore praest, ordinaverit, et Dei amantissimi sanctissimae Ecclesiae Oeconomi sumtus ex ecclesiasticis redditibus subministraverint, tam ipsi, quam beatissimus Patriarcha, qui illis eos sumtus suppeditare permisit, ex suis facultatibus sumtus praebent. Sciant enim, quod si tale quid fecerint, nos et sanctissimis Patriarchis, qui talia committenti succedunt, et futuris Oeconomis et omnibus reliquis religiosissimis Clericis facultatem concedere, in illa inquirendi et, si fiant, prohibendi et ad Imperatorem deferendi, ut hic cognoscens iubeat, ex Oeconomorum, qui tale quid fecerunt, vel etiam Episcopi, qui permisit, sanctissimae

s) Cod. Coisl. ἐλαξιοῦν. Fabr. ἀπαξιοῦντων. t) Usque ad μένειν Fabr. cap. 49. tit. I. lib. III. quae sequuntur usque ad γίνεσθαι κωλύομεν, sunt e Cod. Coisl. u) Mallem τοὺς εὐλαβ. κληρικοῖς, ut habet textus Novellae. v) εἰ γὰρ — ἡγοούμενοι etiam Fabrotus habet I. I. Reliqua ex solo Cod. Coisl. xv) Brevissima huius capituli epitome apud Theod. his verbis: ἢ χειροτονῶν ὑπὲρ τὸ εἰρημένον μέτρον οἴκοθεν ἐπιγινώσκται τὴν τῶν χειροτονουμένων δαπάνην. w) Leg. ἀντιλέγειν, quod habet textus Novellae.

πραγματοῦν καὶ γινόμενα κολύειν καὶ προσαγγέλλειν τῇ βασιλείᾳ, ὥστε ταύτην μανθάνουσαν προστάττειν, ἐκ τῆς οὐσίας τῶν τοιοῦτόν τι πράξαντων οἰκονόμων ἢ καὶ τοῦ επιτρέψαντος ἐπισκόπου ταῦτα ἀποσώζεσθαι τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, ὥστε μὴ καὶ αὐτῆς γενέσθαι τοιαύτην τινὰ τῷ πρῶγματι σύγχυσιν τε καὶ ταραχὴν. τοῦ πρῶγματος δὲ εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς περισταμένου μέτρον τῆνικαὶτα χειροτονεῖν ἐξέστω κατὰ τοσοῦτον, ὥστε μὴ ὑπερβαίνειν τὸ ῥηθὲν μέτρον, μηδὲ τὸν ἀριθμὸν ὑπερβάλλειν, ἢ γενέσθαι τινὰ περὶ τοῦτο κακοουργίαν. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο ἀνεξέσμεθα παντάπασιν γενέσθαι τὸ φύσκειν, ὡς ἄδεια ἔσται χειροτονεῖν μὲν, οὐ μὴν ἐπιδιδόναι τροφάς. τοῦτο γὰρ ἔστιν αὐτῆς *) σύγχυσιν ἐργαζομένων καὶ τῇ τῶν ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν προσθήκῃ δευτέρους καταλόγους συνιστάντων. ἄλλως τε καὶ πολλὰς ἀνασχοίῃ τὸ πρῶγμα περιγραφάς, ὥστε ἐτέρας αὐτοῦς ὁδοὺς ἀπληστίας ἐξευρίσκειν ἀντὶ τῆς περὶ τὴν τροφὴν χορηγίας. καὶ τοῦτο τοίνυν πράττεσθαι παντελῶς ἀπαγορεύομεν καὶ ὑπὸ τὸ καλούμενον ἐκκλησιαστικὸν ἐπιτίμιον ἄγομεν, μεγάλην ἑαυτῶν ὠφελείαν εἶναι νομίζοντες τὴν ἀγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν ἰδεῖν μῆτε δανεῖζομένην, μῆτε στενοχωρουμένην.

Nov. 3. γ'. Ὡςπερ γ) δὲ τὴν περὶ τοῦτο δαπάνην ὠρίσαμεν, cap. 3. οὕτω προσήκει τὸν κατὰ καιρὸν ἀγιωτάτον πατριάρχην καὶ τοὺς ἐλλαβεσιότατους οἰκονόμους περιοχοπεῖν καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας τὰς γινόμενας ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πόρων περὶ εὐσεβεῖς δαπανᾶσθαι πράξεις καὶ θεῶν ἀρεσκόντας καὶ εἰς ἐκείνους ταῦτα χορηγεῖν, τοὺς ταῖς ἀληθείας δεομένους καὶ οὐκ ἔχοντας ἐτέρωθεν τροφῆς ἀφορμὴν (ταῦτα γὰρ τὸν δεσπότην θεὸν θεραπεύει). ἀλλὰ μὴ προστασίας καὶ σπουδαῖς ἀνθρώπων τὰς ἐκκλησιαστικὰς δαπάνας εἰς ἀνθρώπους εὐποροῦντας ἐπιδιδόναι καὶ ἐντεῦθεν τοὺς ἀπορομένους μὴ τυγχάνειν τῶν ἀναγκαίων. ἴστωσαν γὰρ οἱ θεοφιλέστατοι οἰκονόμοι, οἱ τε νῦν οἱ τε κατὰ καιρὸν ἐσόμενοι, ὡς εἴ τι παρὰ ταῦτα πράξωμεν, ταῖς τε ἐκ θεοῦ ποιναῖς ὑποκεισονται καὶ ἐκ τῆς ἑαυτῶν οὐσίας τὸ ἀξίμιον τῇ ἀγιωτάτῃ περιποιήσουσιν ἐκκλησίᾳ.

TITULUS I.²⁾

Περὶ τοῦ τοὺς κληρικούς ἐξ ἐτέρας ἐκκλησίας μετατίθεσθαι εἰς τὸν τῶν ἐλλειπόντων στατούτων ἀριθμὸν.

Nov. 16. α'. Νόμον^{a)} ἔναγχος ἐγράψαμεν περὶ τοῦ μέτρον prosem. τῶν χειροτονιῶν καὶ τοῦ μὴ προσήκειν, ἐκκεχυμένους αὐτὰς εἶναι μῆτε ἐπὶ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς εὐδαιμόνου ταύτης πόλεως, μῆτε ἐν ταῖς ἄλλαις, ὧν δὴ καὶ κέρριον εἶναι καὶ κρατεῖν κατὰ πᾶσαν τὴν αὐτοῦ παρακελεύομεν δύναμιν. ἐπειδὴ δὲ σχολὸς ἡμῖν ἔστιν εἰς τὸ συστῆλαι μὲν τὰς χειροτονίας, ἐντεῦθεν δὲ τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τὸ ὑπερβάλλον τῆς δαπάνης εἰς μέτρον τε καὶ τροφῆτον περιστῆσαι ποσόν, ὅπως ἂν τὸ πλήθος αὐτῆς τῶν δαπανημάτων ἐλαττωθῆι, διὰ τοῦτο πᾶσαν περιουσιῶντες ὁδὸν καὶ ἐπὶ τὸν παρόντα νόμον ἐληλύθαμεν, οὐδὲν μὲν ἀλλοιώτερον

x) Deesse videtur τῶν, quod habet textus Novellae. y) Etiam hoc caput Novellae 3. ex solo Cod. Coisl. exhibui. Deest apud Fabricium. z) Hunc novum titulum cum inscriptione, quam exhibui, habet Cod. Coisl. Theod. inscriptionem habet: περὶ κληρικῶν. a) Hanc Novellam totam exhibet Cod. Coisl. Fabricius cap. 49. tit. 1. lib. III. habet tantum partem capituli I. inde a verbo θεοσιζομεν usque ad ἐαυτῶν ἀποκαταστάθῃ.

Ecclesiae ea resarciri, ne talis rursus confusio et perturbatio hac in re contingat. Re vero ad pristinum modum redacta, tunc usque eo ordinare liceat, ut dictus modus non transscendatur, neque numerus excodatur, vel dolus quidam hac in re committatur. Neque enim ullo modo id fieri permittemus, uti dicatur, licere quidem ordinare, nec vero alimenta praebere. Hoc enim rursus ad ea pertinet, quae confusionem moliantur et adiectione supernumerariorum secundos catalogos faciunt: maxime cum multas haec res circumventiones sustineat, ut pro alimentorum suppeditatione alias vias insatiabilis cupiditatis inveniant. Haec igitur fieri omnino prohibemus atque poenam ecclesiasticam, quae vocatur, irrogamus, magnae nobis utilitati esse putantes, si sanctissimam magnam Ecclesiam neque aeri alieno obnoxiam, neque in angustias redactam videamus.

III. Quemadmodum autem impensas circa hanc rem definivimus, ita sanctissimum pro tempore Patriarcham et religiosissimos Oeconomos providere convenit, ut reliquae quoque expensae, quae ex ecclesiasticis redditibus fiunt, in pias et Deo gratas causas impendantur, inque eos erogentur, qui revera egent, neque aliunde alimentorum habent suppeditationem (haec enim Dominum Deum placant): non autem patrociniis et studiis hominum ecclesiastici sumtus divitiis hominibus dentur, ut inopes necessaria inde non consequantur. Sciant enim Deo carissimi Oeconomi, quique nunc, quique pro tempore futuri sunt, se, si contra haec quid commiserint, tam poenas divinas subituros, quam ex suis facultatibus sanctissimam Ecclesiam indemnem praestituros.

TITULUS III.

De Clericis ex una Ecclesia in alteram transferendis in numerum statutorum, qui deficiunt.

I. Legem nuper de modo ordinationum scripsimus et de eo, non conveniens esse, ut effusae eae sint, neque in sanctissima magna Ecclesia felicissimae huius urbis, neque in reliquis, quam firmam esse et omni vi sua valere iubemus. Quia vero intentio nobis est, ut ordinationes quidem contrahamus, inde autem sanctissimae magnae Ecclesiae immensum illum sumtum ad moderatam et tolerabilem redigamus quantitatem, ut multitudo expensarum eius minuatur: propterea omnem circumventam viam ad praesentem legem venimus, non diversam a priore, sed ex eadem voluntate ortam, quaeque magis adhuc sanctissimae